СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 54. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 7. березня, 1930. VOL. XXXVIII. No. 54. Jersey City, N. J., Friday, March 7, 1930. THREE CENTS.

ЕДИСОН І ФОРД СТАЮТЬ В ОБОРОНІ ПРОГИБІЦІЇ

З ЗІЗНАНЬ ВИХОДИТЬ, ЩО ЛЮДЕ ПЮТЬ ТЕПЕР МЕНШЕ АЛЬКОГОЛІЧНИХ НАПИТКІВ ЯК ДО ЧАСІВ ЗАВЕДЕННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Конгресовий Судейський Комітет почав переслухувати сухих у справі прогибіції. Зізнаючі заявилися за задержання пробибіції.

Семюел Кровдер, економіст, подав, що по його обчисленню зужито $15,000,000,000 на промислові й бизнесові цілі з тої суми, яку люде були би пропили, якби не було прогибіції. Д-р Деніел Полінг твердив, що молодь нічого не втратила ізза прогибіції, а навпаки: стала більш моральною.

Генри Форд і Томас Едисон переслали з Флориди свої письменні заяви, в яких обстоюють прогибіцію, бо їй треба завдячувати теперішний великий добробут.

Инші зізнаючі твердили, що прогибіція вдержалася вже на 60%, та що робітники відзвичаюються щораз більше від пиття алькоголічних напоїв.

ЗНОВУ ЗАБИТО ВЯЗНИЧНОГО СТОРОЖА.

ОБОРН (Ню Йорк). — Вязень Антоні Мортеліто пробив смертельно штилетом начального сторожа вязниці, Едварда Л. Беквита. Мортеліто зізнав, що штилет є його власної роботи, а приготовив його, щоби забити Беквита й пімститися за те, що він його замкнув несправедливо на 4 місяці до відокремленої келії.

Подія склалася підчас обіду. Приглядалося їй яких 900 вязнів.

Це вже забито третього сторожа на протязі трох останніх літ.

ГУВЕР Є ДОБРОЇ НАДІЇ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер противиться тому, щоби скликати спеціяльну конференцію ізза безробіття. Він каже, що такої конференції не скликувано в 1921 р., коли то було 5,000,000 безробітних, то й тепер нема потреби її скликувати, бо ситуація зміниться радикально на краще й то вже на протязі найближчих 60 днів.

ПІДНЕСЛИ ЦЛО НА ЦУКОР.

ВАШИНГТОН. — В сенаті перейшла поправка сенатора Смута, якою піднесено цло на цукор. Досі виносило цло на цукор з Куби 1.76 цента на фунті, а тепер виноситиме 2 центи. Цло на імпортований цукор з инших країв піднесено на 2.5 центів на фунті.

РЕФЕРЕНДУМ У СПРАВІ ПРОГИБІЦІЇ.

ПРОВІДЕНС (Род Айленд). — В леґіслятурі перейшов закон, яким буде переведено в стейті Род Айленд референдум у справі прогибіції. Питанне звучить: Чи задержати прогибіцію, чи її знести? Треба відповідати: „так" або „ні". Мокрі з того питання дуже невдоволені, бо бояться баламутства. Вони хотіли, щоби ставити питання так: Чи ви є за знесення прогибіції, чи проти?

НЕРВИ НЕ ДОПИСАЛИ.

НЮ ЙОРК. — Кораблем Іль де Франс перепачкував якийсь невислідженний досі пачкар морфіну, вартости $300,000. Вже був при виході з пакунками, коли сторож запитав його за дуплікат посвідки. Це так збентежило пачкаря, що він залишив пакунки, а самий утік, хоч міг був легко викрутитися, бо був вже по ревізії.

НЕ ХОЧУТЬ ПРОЛИВУ КРОВИ НА ГАЙТІ.

ПОРТ О ПРЕНС. — Перед Гуверовою комісією для розсліду відносин на Гайті станули передові мужі місцевого населення і просили її, щоби вона не допустила до проливу крови на острові. Едмонд Ляспінассе, бувший міністер і визначний адвокат, заявив, що нарід не стерпить довше теперішної Державної Ради і не признасть президента, якого ця Рада думає накинути населенню. Він твердив, що ця Рада не є ніяким леґальним тілом і її може президент Гувер легко розвязати, бож у своїм часі розвязано леґальну державну раду.

Комісія рішила передати це домагання населення негайно до відома президента Гувера.

ВСІ ХОРУЮТЬ НА МОРСЬКУ ХОРОБУ.

З КОРАБЛЯ „ДИ СИТІ ОФ НЮ ЙОРК". — Члени експедиції адмірала Бирда не мають на разі великої втіхи з повороту. Всі лежать і хорують. Корабель так хитається, що бідні кухарі не знають, як ладити їду, бо всьо перевертається.

МЕНІНҐ ПРО РЕЛІҐІЮ.

НЮ ЙОРК. — Епископальний епископ Вилєм Т. Менінґ заявив, що його церква прилучається до просьби папи, щоби 19 березня молитися за тих, котрих переслідують на совітських землях ізза релігійних переконань. Менінґ критикував рівнож американську інтелігенцію, яка на його думку підкопує релігію і допомагає в той спосіб світовому походови большевиків проти релігії.

ДОСЛІДЖУЮТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКУ АҐІТАЦІЮ.

ВАШИНГТОН. — Конгресмен Гемилтон Фиш з Ню Йорку вніс у палаті послів резолюцію, якою домагається розслідження большевицької аґітації в Америці з тим, щоби призначити на кошти цих доходжень $5,000.

BORAH'S AID INVOKED

UKRAINIANS SEND PLEA FROM THIS CITY ON BEHALF OF PRISONERS OF SOVIET.

An appeal to Senator William E. Borah, asking his intercession with the Soviet authorities in favor of Ukrainian scientists and clergy accused of counter-revolutionary tactics, was made from this city yesterday in the form of a letter, sent by the United Ukrainian Organizations of the United States.

Professor Serge Efremoff, former Premier Chekhovsky, and former Foreign Minister Nikovsky are mentioned especially in the letter, which quotes a news dispatch saying that forty-five counter-revolutionists, accused of treason and conspiracy against Government officials, will be tried this month. The men mentioned are hailed as as scientists and statesmen, who have taken no part in political activity. The letter is signed by Emil Revyuk, of New York, president of the group, and by Dr. Luke Myshuha, of Jersey City, its secretary.

(The Philadelphia Inquirer, March 4, 1930).

ВИСАДИЛИ ПОТЯГ.

Поспішний потяг на лінії Плоєшти-Букарешт (Румунія) висаджено в повітря вибухом бомби, підложеної під шини між стаціями Буда та Прагово. Серед пасажирів счинилася паніка, але скінчилося лише переляком та незначними ушкодженнями. Румунська влада заявляє, що цю бомбу положили під шини комуністи.

РОСІЙСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ В ПОЛЬЩІ.

Російських еміґрантів у Польщі є далеко більше як українських. Ця еміґрація вже від 1920 р. розпалась на 3 табори: монархістів, републиканців демократів і соціялістів. Соціялістична група розпадається ще на кілька дрібніших сект. Найсильнішим табором російської еміґрації в Польщі є табор монархістів, найслабшим табором є соціялістичний табор, бо більшість лівих соціялістів перейшла до большевиків. Всіх російських еміґрантів у Польщі начисляють понад 30,000.

РІЛЬНИЧА КОМУНА НА ХОРТИЦІ.

Харківський „Комуніст" повідомляє, що для зазначення побіди комунізму над українським націоналізмом рада народних комісарів заводить на острові Хортиці, де була колись запорожська Січ, велику рільничу комуну. Ця хортицька комуна буде комплетуватись тільки з членів комуністичної партії. Комуна має бути символом перемоги над українським козацьким романтизмом та мілітаристичними традиціями.

ВЕЛИКА ЕКСПЛЬОЗІЯ В ОСТРОФЦУ.

В гутних закладах в Острофцу, опатівського повіту, повстала велика експльозія. Там вибух наслідком надміру ґазів один котел, через що одна стіна фабрики вилетіла у воздух, а саму фабрику обняв огонь. Пожежу вдалося вгасити. Багато робітників тяжко ранених.

ПЕРЕДШЛЮБНА ПОРАДНЯ У ВАРШАВІ.

Польське евгенічне товариство улаштувало у Варшаві бюро передшлюбних порад, яке буде давати безплатні поради, як і з ким женитись та виголошуватиме реферати на цю тему. Варшава приняла цю нову інституцію досить скептично і мало хто вірить, щоби передшлюбна порадня змінила, хоч одно подружжя неколи у рай.

ЕМІҐРАЦІЙНІ ЗАКОНОПРОЄКТИ.

Конгресмен Ґібсон вніс до конгресу законопроєкт про необхідність доповнити еміґраційний закон 1924 року так, щоб облекшити приїзд до Америки певних категорій кревних американських громадян.

Сенатор Ґуд подав до сенату проєкт законопроєкту про допущення в Злучені Держави поза квотою жінок та дітей американських натуралізованих громадян.

ЗА ЗЕМЛЮ.

У Сухоринцях, львівського повіту, в домі свого швагра Івана Ґуля жив 22-літній Михайло Бойко. В осени 1929 р. цей Михайло Бойко пропав без сліду, а його швагер говорив людям, що Михайло переїхав до Львова, де має якусь працю. Але селяне не дуже вірили словам Івана Ґуля, бо знали, що Ґуль жив у незгоді з Бойком і часто погрожував йому навіть смертю. Поліція зацікавилась цею підозрілою справою і ствердила, що Іван Ґуль замордував дня 17 листопада м. р. Михайла Бойка і разом з жінкою закопав його в стайні, де тепер трупа найдено. Іван Ґуль і його жінка арештовані і відвезені до Львова. При слідстві Іван Ґуль плаче і заявляє, що до вбивства намовила його жінка Катерина, яка хотіла конечно стати власницею кількох моргів поля Михайла Бойка. Подія з Білки Шляхоцької усталила в слідстві, що Іван Ґуль і його жінка замордували цього молодого хлопця підчас його сну, ударивши його кілька разів маглівницею по голові.

СПРОНЕВІРЕННЯ В КАСІ ХОРИХ.

У варшавській Касі Хорих відкрито великі спроневірення. В часі доходження виявилося, що спроневірень тих допустилися інкасент Квятковський і бухгальтер Сохачевський, люде, яким найбільш довіряли.

ПРИСУД НА ФАЛЬШІВНИКІВ ДОЛЯРІВ.

Дня 11. лютого ц. р. запав присуд у процесі львівських фальшівників долярів. Засудили всіх обвинувачених, а саме: Шпінделя на 6 літ, Штольценберга на 4 р., Ґолуса на 3 р., Бравна на 2 роки, Понасівну на 1 рік тюрми. Всі заголосили відклик. До часу правосильности засуджених оставлено на волі.

ПЕРША ЖІНКА РАДНИКОМ.

Австрія ще не мала досі жінки з титулом радника. Аж на днях цей титул дістала урядничка міністерства торговлі і ґенеральна секретарка дирекції почт і телеграфів, Феліція Келлер.

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА В МОСКВІ

Радянський уряд побудував у Москві великий 10-поверховий будинок, у якому містились державні інституції. На днях у цьому домі вибухла пожежа, якої не вдалось погасити, хоч до гашення покликано всі пожежні сторожі того міста. Пожежа спричинила великі шкоди.

З ЖИТТЯ „ЛУГУ" В БЕРЕЖАНЦІ, ПОВ. БОРЩІВ.

Наш Луг маленький, бо має тільки 30 членів. Ми дали тільки одну виставу, що випала несогірше. Але дальше маємо страшні перешкоди, тому, що наше село лежить на границі. Дня 5. січня 1930 р. зійшилися Луговики і Луговички на пробу коляди, бо мали колядувати на „Рідну Школу". О год. 9-тій розходилися до дому. Тоді напали жовніри прикордонної сторожі на Луговиків і Луговичок і побили Луговиків і то кольбами, так, що тов. Серветникові зломили руку, Луговичку Соколовську вдарив фрайтер у груди. Тоді Луговики утікли до хат, забарикадувалися і так обложені військом просиділи цілу ніч. Жовніри, побачивши, що Луговики не вийдуть з хати, розійшлися.

ЯК КАРАЛИ ФАЛЬШІВНИКІВ ХАРЧІВ У СЕРЕДНОВІЧЧУ.

З фальшівниками харчів робили в середновіччу короткий процес. Хто фальшував молоко, тому вливали на ринку лійкою його молоко в горло так довго, доки він не зімлів. Продавця смердячих яєць вязали до стовпа, а хлопцям наказувано обкидувати переступника тими яйцями. Пораджено шкаралупою і майже зімлілого від смроду розвязувано щойно тоді, коли вже не стало яєць. Хто мішав з маслом камінці, буряки або старе масло, того привязували також до стовпа. Тоді клали йому на голову його масло, яке почало в обід топитися. Тоді текло масло через голову в очі, вуха і в уста та ущоджувало убрання. Приходили пси і облизували привязаного. Коли не було сонця, то кара відбувалася в маґістраті перед печу. Купців, що продавали піскувату муку, намащували теро...

СЕЛЯНСТВО В РОСІЇ ЛЕКШЕ ВІДІТХНУЛО

КОНФІСКУВАЛИ МАЙНО НЕ ЛИШЕ В КУРКУЛІВ, АЛЕ Й У НЕЗАМОЖНІХ ТА БІДНИХ СЕЛЯН. ПРЕДСТАВНИКИ ВЛАДИ ДІЛИЛИ ЙОГО МІЖ СОБОЮ. ТЕПЕР МАЮТЬ ПОВЕРТАТИ НАЗАД.

МОСКВА (СССР). — З усіх сторін Росії надходять телеграми, що нове розпорядження Сталіна про припинення посільної та примусової колективізації сільського господарства зроблено значне полекшення серед селянства. Тепер всі селяне здається почали лекше дихати, бо місцева сільська комуністична влада, стараючись колективізувати як найбільше господарств, конфіскувала майно не лише в кулаків, але часто й у незаможних та бідних селян.

Виявилося, що підчас конфіскації господарств місцева влада допускалася злочинів, коли конфісковане майно розділювано між самих представників влади, які переводили конфіскацію. Цим вони порушували наказ про обернення всього конфіскованого селянського майна в соціялізаційний фонд. Тепер зроблено розпорядження місцевій сільській владі, щоби на протязі двацять чотирох годин вона повернула бувшим власникам все майно та господарства, сконфісковані в незаможних та бідних селян.

ТАРДЮ ЗДОБУВ БІЛЬШІСТЬ.

ПАРИЖ (Франція). — Після бурхливих дебат парлямент приняв уряд Тардю більшістю 53 голосів, одобривши наміченну ним програму діяльности. Цієї більшости голосів вважають досить для того, щоб уряд протримався кілька місяців, поки знову не буде повалений на якомунебудь спірному питанню.

Міністер справ закордонних, Арістід Бріян, виїздить негайно до Лондону на чолі французької делеґації на морську конференцію. Тардю має лишитися в Парижі до кінця тижня, щоби перевести в парляменті дебати над бюджетом. З Бріяном виїздить міністер фльоти й міністер кольоній. Сподіваються, що конференція негайно відновить свої засідання.

НЕ БУДЕ ЗБІЛЬШЕННЯ ФЛЬОТИ.

ЛОНДОН (Англія). — Секретар Стимсон оголосив комунікат, у якому заявляє, що як тепер справа стоїть, на морській конференції має прийти до значного зменшення фльот, а не до збільшення, як говорять поза конференцією. Коли инші держави погодяться на обмеження своїх морських сил, то Америка зменшить свою фльоту на 200,000 тон поємности всіх катеґорій кораблів за виключенням літакових баз.

В такому разі Англія ще більше має зменшити свої сили. Це зменшення торкнеться всіх воєнних кораблів, які тепер знаходяться в складі фльот та які пляновано будувати, або які вже будують.

НА ПЕРЕДОДНІ ВІЙНИ.

ШАНГАЙ (Китай). — Нанкінське націоналістичне правительство сподівається, що чергове повстання ґенералів проти нього не буде таким великим, як думали тиждень тому. Причиною цього стало те, що ґенерали, які в Пекіні склали ґрупу центру партії Куомінтаґ, уже посварилися поміж собою.

Крім того заява мукденського ґубернатора, що в разі повстання він негайно змобілізує три дивізії на кордоні Китаю та Манджурії, також внесла пригнічення в лави ґенералів-заговірників. Думають, що Нанкін має таємне порозуміння з Мукденом, або правитель Манджурії задумує захопити Пекін у свої руки, коли повстанці потерплять хоч незначну поразку.

АРЕШТИ КОМУНІСТІВ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Румунська поліція повідомляє, що вона арештувала одну жінку комуністку в звязку з висадженням в повітря залізничного потягу. При ній знайдено документи, з яких видно, що вона стояла на чолі комуністичної організації і мала завдання перевести низку терористичних актів та поробити дальші висадження потягів.

Таксамо арештовано румунського громадянина російського походження, Белова, якого запідозрено в службі російської комуністичної контр-розвідки.

БУДУТЬ ТРИМАТИ В СЕКРЕТІ.

ЛОНДОН (Англія). — Міністер справ закордонних Гендерсон заявив у Палаті Послів, що звідомлення англійського амбасадора в Москві про релігійні переслідування большевиків не будуть оголошені. Такі звідомлення англійських послів мають триматися завжди в секреті, щоби не перешкаджати нормальній праці амбасадорів.

Натомісь Гендерсон оголосить у пресі большевицький декрет про реґулювання релігійного життя в Росії.

ЕСПАНІЯ НА ВУЛЬКАНІ.

МАДРИД (Еспанія). — Хоч отверті виступи проти монархії припинилися, всеж поліція пильно охороняє всі міста, а особливо великі. Сильні відділи поліції патрулюють по вулицях та розташовані в певних стратеґічних пунктах.

Невеликий майнерський страйк уже полагоджено заходами міністра праці.

ПІЙМАЛИ САНДОВСЬКОГО.

БЕРЛІН (Німеччина). — Поліція знову арештувала відомого міжнародного діямантового злодія, Сандовського, який недавно утік з берлінської вязниці. Сандовський зайшов до крамниці диямантів і просив показати йому найліпші диманти. Торговець пізнав Сандовського, бо раніше бачив його в суді. Попросивши зайти пізніше, він закликав поліцію. Коли Сандовський прийшов другий раз, поліція арештувала його.

По відбуттю кари в берлінській тюрмі Сандовського привезуть до Америки, де він поповнив багато диямантових крадіжей.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКАНЦІ ЗА КНИЖКОЮ

У нюйорській стейтовій леґіслятурі внесено незвичайно характеристичні проекти законів. Після сих проектів так звана рада супервізорів у кождому повіті стейту малаби дістати право урядити публичним коштом вільні, себто безплатні публичні бібліотеки. В кождому повітовому місті малаби повстати центральна бібліотека з кількома філіями в околиці. Тростіси бібліотеки малиби мати право купувати книжки та розділювати їх по своїх бібліотеках. Для сеї цілм вони малиби право купувати троки для перевоження книжок. Кромі сього вони, очевидно, малиби право наймати кімнати чи доми для приміщення бібліотек, наймати відповідне число бібліотекарів, послугачів і решту потрібного бібліотечного персоналу.

Бібліотеки мають бути вільні, себто з них можна буде позичати книжки даром. Се не значить, однак, що коштів не буде поносити населення, що з книжок буде користати. В таку абсурдну віру в те, що щось можна дістати в світі даром, Американець не буде бавитися ні на хвилину. Американець знає, що все коштує працю й час, а праця й час се гроші. Хоча книжки будуть зичити читачам даром, то мимо сього за рент, світло, опал і чищеннє бібліотеки, за обслугу й бібліотечну роботу треба заплатити. Стейт збирається платити частину сих коштів, звичайно половину. Другу частину буде мала постаратися „рада супервізорів", котра дістає на основі сього закона право накладати на населення свого повіту податок на удержання бібліотеки.

За те, що стейт дає повітови половину видатків на удержання бібліотеки, він застерігає собі право нагляду над бібліотеками. Він має право дивитися за тим, щоби бібліотеки мали добрі приміщення, щоби вони були удержувані чисто, щоби в них був відповідний підбір книжок, щоби вони мали відповідний, себто вправний персонал, себто службу. Видно, стейт виходить з переконання, що відповідна обслуга бібліотеки се половина бібліотечного діла. Кепський бібліотекар нікого книжкою не зацікавить, а хіба від книжки відстрашить. Але такому бібліотекареви треба за його роботу заплатити, і то добре. За сим і збирається дивитися стейт.

Здається, що до сих фактів додавати щонебудь буде зайво. Тут усе говорить само за себе. Так поступають культурні народи. Тепер подивімся, як поступаємо ми. Возьмім сі проекти нюйорської леґіслятури та подивімся в них як у зеркало і скажім собі отверто в очи: що ми бачимо в тому зеркалі, яке нам предложила нюйорська леґіслятура?

Лев Ясінчук.

ГАЛИЦЬКІ ОБРАЗКИ.

Безвиглядний труд. — Нещасна Волинь. — „Стшельци". — Циган завинив — коваля повісили. — Арешти за збірки. — Доля арештантів. — Що в нас зібрання. — Панахида й погром. — Вовчий апетит і крокодилячі сльози. — Чим нас потішають. — Школи й учителі. — Наш природний лік. — На що нам гарту.

„Горе побідженим" — говорили колись римські завойовники. Новітні завойовники вже й не говорять такої погрози, тільки цілим поступованням засвідчують, що й сьогодні така сама засада для завойованих. Не оглядаються на те, що цеж інші часи, що найнижча народня маса стоїть сьогодня культурно там, де колись верхи стояли. Не зважають на це, що спинити природнього розвитку народу так само не можна, як не спинить ніхто сонця в руху. В засліпленні не добачують, що витрачується на марне найкращі сили на те, щоби другим шкодити, замісць на те, щоб собі помогти.

Від 14. березня 1923. відчуває український нарід на західній Україні „бич божий", як ніякий другий. Бо щеж дуже свіжа в памяти власна державність. Теперішні займанщики мозок висушують, як перетопити нагарбані народи в одно тіло. Відти йде все лихо для нашого народу та й... для них. До недавна то ще вживалося тільки адміністрації до викорінювання чи бодай спинювання українства. А тепер то вже й суди сходять зі своєї висоти. Н. пр. на Волині, то суд у Луцьку не хоче навіть реєструвати чартерів кооператив, якщо вони не згоджуються викреслити з них право на освітню роботу. А „Просвіти" там уже закриті, „Луги" й „Пласт" недозволені. Недавно крикнув у соймі новий міністер внутрішних справ Юзефський (що був навіть польським міністром в уряді УНР) до українських послів, що „на Волинь ніколи не дійдете". Але марна його погроза. Ми **вже** там є!

На українській землі для рівноваги з нашими „Лугами" повторилися „стшельци" та не дають селові просвітку. Ходять узброєні, страшать людей стрілами, погрожують, і нема на них ніякого писаного права. Як то воно виглядає, нехай покаже така історія.

В селі **Розтічках** коло Болехова пристав з братами до „стшельца" Михайло Ільницький, якого вирікся батько за його поведення. Змилувалася над ним громада й дала йому матеріялу на хату з громадського ліса, а він матеріял продав. Тепер він великий чоловік. Був у селі свідомий громадянин Степан Кошинець, який підтримував у селі цілий український рух. Та одного дня напали на нього Ільницькі й так побили колами, що Кошинець за кілька днів помер. І що, думаєте — вони в тюрмі? Деж там. Приїхав з Долини комісар поліції з 12 поліцаями, запечатав місцеву читальню, наказав перервати збрку на „Рідну Школу" та заявив, що від цього дня „Луг" не істнує, а луговикам заборонив навіть по двох сходитися. Вже й нема що згадувати про ревізії по домах.

Або ось ще один цікавий зразок. Староство в Раві Руській видало розпорядок, яким заборонює „русінським" товариствам уладжувати сценічні вистави та всякі зібрання в громадах Корчеві, Карові, Стаях та Угнові. Найгірше, що не мало до цього ніякого права, бож Польща голосить світові, що війни нема, що „рускі" людек спокійний. А з чого пішли такі загострення? З того, що в **Стаях,** а відтак **у Карові** побили „стшельців". Очевидно крім того ревізії і т. д.

Щоби в **Сушні**, радехівського повіту, побудувати памятник українським борцям, місцеві інтеліґенти почали збирати добровільні датки на ту ціль. Збирала й священича донька Меланія Гарухівна. За те переведено в неї ревізію, забрано кілька брошур, а її саму осаджено в арешті, де з усякими злодіями пересиділа **сім тижнів,** заки її випущено як невинну. А суд у Белзі засудив свящ. Мирослава Ріпецького, пароха в **Лісках,** на два дні арешту за такий злочин, що тупнув ногою на поліцая, який перервав спів національного гимну по скінченні сільського концерту.

А так з медом не ведеться Українцям у польській тюрмі. Від осени сидять наші хлопці за бомби кинені з нагоди т. зв. „тарґуф всходніх" у Львові, а слідство ще не покінчене. Вже третий раз хопилися хлопці за голодівку й ледви тим разом удалося їм примусити суд до такої обіцянки, що до 10 днів покінчить слідство.

Навіть пробу представлення уважається нелеґальним зібранням, як це було в **Монастирисках** (Бучаччина), де 4. лютого жандар розігнав аматорів і не дав собі сказати ніяких пояснень.

Дня 15. лютого припадала річниця траґічної смерти Ольги Басарабової, що згинула в львівському поцілійному арешті. В церкві Преображення відправлено в 5 годині попол. панахиду. Зібралася така маса народу, як на Йордан. Була заповнена церква і ціла Краківська вулиця аж до ринку. Коли товпа виходила з церкви, нараз виїхали два авта у вузьку вулицю й загородили її. Надбігла поліція і бючи кольбами безборонних жінок, верещала: „Розейсьць сєн!" Кудиж бо розійтися, коли здовж вулиці два ряди жидівських камениць, а хто пускався в браму камениці, того задержувала кольбою поліція, що там була поховалася. Дісталося не одному. За що?... Ні-защо. Зі звірства.

Та чи може воно бути інакше, коли польський посол Верчак гукає в соймі: „Зробимо все, щоби нові самоврядні закони не обовязували на „червенських" (себто на наших) землях. Мусимо забезпечити польському населенню його **стан посідання.** Не будемо невільниками (!) українського населення, веденого нинішними українськими провідниками". Є вправді одиниці, які бачать наслідки такої політики для будучности, але їх ніхто не слухає. Польський посол Домбровський відповів тому Верчакові між іншим, що „з великим неспокоєм мушу глядіти на теперішній територіяльний стан Польщі, бо те, що діється на наших кресах — є протидержавною роботою, яка мусить доводити до вибухів та обурення". Скажемо: байка ся бає, хліб ся рубає. Такі як Домбровський самі не робили інакше, коли були в уряді та й на будуче не буде інакше. **Одинокий ратунок — своя держава.**

А тут, де тепер живемо — затрачене всяке почуття приличности. Н. пр., коли українські посли жалілися на переслідування преси, то міністер внутрішних справ дивувався, як можна жалітися: прецінь від квітня до листопада 1929. сконфісковано всего 916 часописів! Чуєте?

Або уявіть собі такий довогляд. За крайні надужиття адміністрації мусів нарешті уступити міністер внутрішних справ Складковський. Сходяться у Львові галицькі старости на 3-дневну нараду й під кінець ухвалюють телеґраму до того Складковського з обіцянкою заховати ту лінію, яку він впровадив. Чи це можливе деінде?!

Державні школи польщать дальше так, як передтим. Багато просто касують. В р. 1921/2 було записаних до народніх шкіл у Сх. Галичині дітей 651,647, а вже в 1927 тільки 613,369. Н. пр. в судовому окрузі Лютовиска на 26 сіл є всего **пять** шкіл, тай то польських, а в них усього **двох** учителів Українців. До українського села приходять Польки, які висміюють наш нарід. Нпр. до Сімльника прийшла така пані Звірувна, яка говорить, що України нема, не було і „прошен мі такіх ґлупств нє плєсьць". А їй можна плести небилиці в роді тих, як це недавно написав один польський „учений", що „русін — то поляк ґрецкеґо обжондку".

Не диво, що нарід хоче підготовити сильне й завзяте покоління, яке зможе в найближчій будучности втриматися проти ворожої навали. А робить це через свої установи, а головно через „Рідну Школу", яку піддержує щиро, як може. От недавно радила громадська рада в Великім Ключеві коло Коломиї над громадським буджетом та призначила те, що лишилося, т. є 200 злотих, на „Рідну Школу" і „Просвіту"! Але це видавалося свідому війтові, Миколі Гаврищукові, замало, то він зрікся своїх 100 зол. в користь „Рідної Школи". За його прикладом зрікся і секретар Тимощишин своїх 50 зол. А в Космачі будують уже третій будинок „Рідної Школи". Стоять за „Рідну Школу" й ті українські еміґрантські маси в Америці, які не жалюють заходів чи трудів та надсилають свої скромні дари на її потреби. А між ними є такі замітні факти як цей, що Василь Головацький з Гуцдейл, Па., зібрав навіть між чужинцями та переслав до „Обєднання" $18.50. Бо кожний, що розуміє значіння **рідної** школи для визвольних змагань — не може відказатися від її піддержки.

Обставини, серед яких приходиться нам жити і вчитися, виїмково важкі та некорисні. Але й на те й лихо, щоб з ним боротися. Нагадуються слова селянина пок. Грицуняка на одному вічу: „Відай Пан Біг хоче з нас мати гостру й добру сокиру, коли нас так довго гартує"!

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НА РАДІО.

Рочестерська Мандолінова Орхестра під проводом Л. Сорочинського буде грати на радіо через стацію W. H. A. M. Rochester, N. Y.

Програма концерту:
Гей ну, хлопці, до зброї;
Тихо Дунай воду несе;
Танок;
Інтродукція з опер. „Запорожець за Дунаєм";
Женчичок-бренчичок;
Стоїть гора високая;
Антін і коза;
Ой ішов я штири милі лісом;
Гопак.

Концерт відбудеться в неділю, 9 марта, від години 12.30 до 1-ої пополудни.

В. Будзиновський.

ВЕСЕЛИЙ ДВІР.

Оповіданне.

(7)

Коли Софійка відійшла, Маткович тягнув далі:

— Се, що в сій скринці, і се, що Софійка ще принесе, то, окрім двора, весь мій маєток. Не так мій, як Софійки. Була би шкода, якби опинився в татарських руках. Я хотів спитати вас, чи маєте добрий скриток в замку. Як маєте, то чи не взяли би той Софійчин скарб з собою і переховали його аж до часу, коли в краю вже буде спокій?

Софійка вернула з коробкою в руках і поставила її на столі. Очима батька питала, чи вільно їй лишитися при тій розмові, чи може відійти. Батько промовив до неї:

— Ще й ти проси сотника, щоби того троха золота твого обезпечив де в якім скритку свого замку. Тоді може зробить сю прислугу.

Вона звернула на нього свої погідні, лагідні очи і усміхаючися, замітила:

— Не знаю, чи для мене сотник зробить се. Якби так инша просила...

Сотник відповів неначе обиджений:

— Инша, чи не инша, а добрим людям я все всьо зроблю, що лиш можу. І ваш скарб схова́ю, як не боїтеся дати його в мої руки. Але я не радив би вам. Скриток в кременчуцькім замку такий, що його ніхто не знайде. Лиш я знаю його, бо він моя робота. Чи я нині можу знати, що лишуся тут? Чи можу знати, що сю війну переживу? Як я пропаду, то хто покаже вам дорогу до вашого скарбу?... Хіба ви обоє підете зі мною і я покажу вам, де скриток...

Коли Маткович сказав, що так буде добре, Димецький заперечив головою і каже:

— А як замок возьмуть наші вороги і з нього не вступляться? Як приступите до скринки? Вас і до замку не пустять... Хібаж... Мій скриток в такій закутині замку, до якої ніхто ніколи не зазирає. І до кута між ним та тою фіртою, що від вас, також ніхто не зазирає. Якби ви мали ключ від тої фірти, то пробрались би до скритка ніким не помічені, хоч би замок опанували наші вороги. Дам вам ключ і покажу дорогу від фірти до скритка.

Маткович подякував і каже:

— Я жінці радив, щоби передала вам свій скарб, чи скарб своєї доньки, та просила вас заховати десь в замку. Але вона і Олена не хочуть, бо кажуть, що дома безпечніше. Також каже, що вперід мусіла би перебрати, бо там є богато золотих відломків, камінчики, що десь колись з чогось повилітали. Воно непотрібне, хоч має велику вартість. Також має якесь непотрібне намисто, великі перстені небіжчика мужа, тощо. Все те хоче продати. В середу чи в четвер приїде до неї якийсь золотар і все те, що ні жінці, ні Олені непотрібне, купить. Може решту, якби справді була небезпека, дасть переховати до замку.

— Я гадаю, що як Тетеря справді не думає до нас зазирати, то нема чого боятися. Ваш скарб возьму до замку, бо не хочу, щоби Софійка ще раз повторила, що якби инша просила, то я зробив би се. Але возьму аж завтра. Ви знаєте, що я мешкаю не в замку, а в окремій хаті. Як осаул відійде з половиною мого війська до Переяслава, то я мушу перенестися до замку. Се зроблю завтра в полудне і прийду по ваш скарб, або ви пришліть його до мене. Найліпше було би, якби ви обоє прийшли. Я зараз показав би вам скриток і приступ до нього від фірти. Також дам вам ключ до фірти. Очевидно, про сей ключ ніхто не сміє знати. Лиш ви обоє... Вже попращаю вас.

Коли Димецький пішов балакати до Матковича, Матковичева вийшла з Оленою до саду. В саді крутилося пару осіб, отже вони пішли аж до хатчини в саді і там заперлися. Мати зачала:

— Я взяла тебе лиш на пару слів, бо Димецький зараз відійде і може треба буде ще побалакати з ним... Як там тобі пішло? Кажи коротко, чи добре?

— Та добре. Оба сотники... мої... Я з обома заручена... Тепер аж лячно мені подумати, що з того вийде...

— Про се побалакаємо пізніше. Чи Димецький дасть ключ від фірти?

— Про фірту я забула сказати йому. Не так забула, як не стало часу. Саме коли я хотіла звести розмову на татарську небезпеку, надійшла Софія з Хариною. Софія забрала Димецького, лишила Харину. Оба дуріють. І я вдуріла, що влізла в сі сіти, з яких може не вилізу.

— Вилізеш. Ще нині треба обезпечити собі ключ. Батько і Софія мабуть влекшать тобі роботу, бо і вони балакають з ним про ту татарську небезпеку. Хочуть, щоби він їх скарб взяв до замку. Я піду до хати, ти лишися в саді. Відходячи, Димецький схоче й з тобою попращатися. Скажу йому, що ти в саді. Як прийде до тебе, скажи про ключ. Ходім!

Вийшли. Мама побігла до хати, донька лишилася в саді, коло ґанку. По хвили вийшов Димецький і, побачивши Олену, приступив до неї.

— Я вже йду, Оленочко.

— Заки відійдеш, вислухай мою просьбу. Не знаю, чи зробиш, бо се може проти військового права.

— Щож се таке, серденько? Може і ти хочеш твій скарб дати до замку?

— А мене саму ти не взяв би до замку?

— Зараз?!

— Зараз ні, але на случай небезпеки. Хоч мама каже, що нам тут в дворі нічого боятися, я таки боюся. Ануж наскочить татарський чамбул? Якби наскочив, то заки через оба мури добереться до самого двора, ми могли би вихопитися, і садом та фіртою втекти до твого замку. Біда в тім, що фірта від нас постійно замкнена. Якби ми мали ключ до тої фірти, то я не боялась би і цілої орди...

Димецький вже хотів сказати, що ключ буде мати Маткович. Але, коли глянув у її благальні очи, подумав, що ліпше буде, як вона буде мати власний ключ, щоби в наглій потребі не бігти до Матковича.

— Добре. Будеш мати ключ. Принесу завтра.

Хотів на працаннє обійми́ти її і поцілувати, але надійшло ціле товариство, що з саду вертало до хати. Він лиш попращався як звичайно і пішов.

Нині в тім веселім дворі не дуже весело було. Чотири найвеселіші особи, Олена, Софія, Димецький і Харина, все десь на часок щезали. Нарешті три сотники передчасно відійшли. І музик нині не було. Гості, яких нині й так було небогато, розійшлися скоро. Дівчата робили в хаті лад, Маткович з жінкою сиділи на веранді.

— Нині Олена якась не своя. Чи їй що не хибує? — Маткович забалакав, напихаючи люльку.

— Ти не знаєш, що хибує дівці, якій вже минуло вісімнацять років?

— Софійка не молодша від Олени, а по ній не видко, що їй таке хибує. Нині була жвавіша як звичайно.

— Бо у неї не така кров; не кипить і не збігає.

— Чи Олені боронить хто знайти собі гідного? Нині були тут аж три молоді сотники. Гадаю, що аби тільки моргнула на котрого, то зараз дістала би його.

— Мабуть ціла її біда в тім, що їх аж три; хто зна, чи в Чигирині не сидить який четвертий. Бо вже в Чигирині вона стала якась не своя. Зле, як нема жадного; зле, як прийде вибирати між чотирма.

— А ти від чого її мама? Побалакай з нею. Найліпше таки ще нині.

— Гадаю зробити так. Піду з нею спати і в ночи побалакаю.

— Колиж бо вона спить в одній кімнаті з Софійкою.

— Або у нас мало кімнат? Розділю дівчата. Софійка лишиться в дотеперішній спальни дівчат, для Олени зроблю спальню на тім крилі двора. Іду таки зараз переносити її річи.

Матковичева приказала службі всі річи Олени перенести зі спальні дівчат до крайної кімнати в противнім крилі двора з вікном і дверми в бічній стіні. Крім ліжка Олени приказала поставити там ще одно ліжко для себе.

Скоро нова спальня була готова, Олена пішла і поклалася. Матковичева ще якийсь час гуторила з мужем і пішла до Олени. Сіла біля її ліжка на дзиґлику і погладила доню по лици. Олена плакала.

— Маєш таке щастє, всьо тобі йде так гладко і ти, дурна, плачеш?

Олена схопилася, вискочила з ліжка, сіла мамі на колінах і, обійнявши її за шию, захлипала:

— Мамо! Я проклинаю ту хвилю, коли я дала себе потягнути на коліна Казя і обняла його. Тоді, коли він від мене зажадав, щоби я допомогла йому до слави, та щоби він мав чим зобовязати польського короля до вдячности, я поклялася зробити все, що лиш в моїх силах, не питаючи, гріх се чи ні. Тоді мені й не снилося, що се буде таке страшне. Коли я питала його, що таке маю зробити, він відповів, що почую від мами, коли верну до дому. Сталося. Я маму послухала і тепер каюся. Сама не знаю, як то сталося, що я мала силу зробити се. Тепер, по всім тім, що було в Чигирині, та знаючи, що далі буде, я мала силу збаламутити ще двох і з двома... заручитися. Правда. Вони самі влекшили мені виконати ваш приказ, бо оба, неначе на моє замовленнє, тягнули мене за язик. Тепер мені лячно. Що з всього того вийде? Чейже мої тайни не можуть довго лишитися тайнами. Що буде, як виявиться? Нехай лиш Харина виговориться перед Димецьким, або Димецький перед Хариною! А нехай котрий з них, або й оба почують про Казя... Як не почують, то прийде час, що побачать... Мусять побачити. Для мене був би один ратунок: зараз втекти до Чигирина. Як не можна до Чигирина, то далі, до Польщі. Щоби лише якнайскорше відси!

(Дальше буде).

НОВІ КНИЖКИ.

МИХАЙЛО ПЕТРІВСЬКИЙ: МАГІЧНЕ МІСТО. Новеля з життя українських переселенців в Америці. Ілюстрації п-ни А. Т. Мороз. З друкарні „Українського Голосу", Вінніпеґ, Ман., 1929 р. Накладом автора.

Михайло Петрівський се молодий канадійський Українець, з письменницькою жилкою. Він хоче посвятитися красному письменству, а се Магічне Місто се перша проба його пера.

На загал як перша проба вір йому вдався. Автор пише тут про річи, які він знає: про життя українських іміґрантів в Америці. Про се життя вже дещо в українській літературі писалося. Юліян Чупка, Нестор Дмитрів, Сава Чарнецький, а головно Степан Макар і Михайло Бєля. Сі старі письменники старалися змальовувати життя свіжих іміґрантів до Америки та їх переживання в перші часи свого побуту в новій країні. Михайло Петрівський пише про переживання іміґрантів, що вже зажили в новім краю, рішили тут жити й умирати.

Старе покоління, котре родилося в старому краю та примандрувало до Америки, має в повісти теж своїх представників. Головна „історія" однак обертається довкола їх дітей, головно дочки та молодого Українця, котрий у ній влюбився. В сей спосіб автор оснінав собі тканину, щоби в ній намалювати образ життя-буття старого й молодого покоління української іміґрації в Америці.

Родина старого іміґранта, що доробився немалого маєтку в Шикаґо, намовляє його вибратися на бизнес до Флориди, де саме є „бум". Так це туди проти своєї волі. Так маємо відразу контраст старого й нового покоління: старе, що доробилося маєтку надлюдськими зусиллями й тяжкою ощадністю, і молоде, яке не вміє перекладати ціни центку на кошти праці та веться до спекуляції, скорого богатіння. Маємо тут протиставлення старокраєвого селянства з американізмом. Очевидно, з тим американізмом, якого діти іміґрантів могли захлипатися зі своїх скупеньких зносин з Американцями.

Кинений сими впливами у Флориду Боднар мусить привчуватися жити серед нових, незвичних йому умов: серед американського панства, що живе в Флориді без роботи, серед надій на гарні зарібки. Є тут навіть недобитки російської революції, досить типів, щоби їх протиставити українським іміґрантам та їх дітям та змалювати неодну цікаву сцену. Навіть типу американського босяка автор не поминув.

Колись може вирине серед Українців письменник з божим хистом, що змалює життя з таким артизмом, з яким змалювали життя нашого народа в старім краю майстри нашої літератури: Франко, Мартович, Стефаник. Михайлови Петрівському тепер ще далеко до них. Але з сього ще не виходить, щоби не читати книжки Петрівського. Українська книжка в Америці розходиться дуже слабо. Міліон народа живе, можна сказати, без книжкового корму. Треба справді геройської відваги, щоби писати повість, не маючи надії, що вона буде читана, а ще більшої треба відваги, щоби замісць брати гроші за свою працю при писанню повісти, як се діється в Американців, видавати ще свої гроші на її видання, як се зробив Петрівський. Тому можна побажати, що українська іміґрація хоч у части зверне йому кошти за його працю й видатки.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КУЛЬТУРНА СПРАВА.

Культуру годі наложити на людину чи нарід як капелюх на голову чи шлию на коня. Це не є дошка, яку можна вигиблювати за кілька хвилин. Щоби придбати людини чи нації дійсну культуру, на це треба довгого часу й великих зусиль. Звичайно чуємо, що український нарід був у давних часах високо культурним. Було це тоді, коли в нього була своя держава. А підупала українська культура, коли ми втратили свою державність. Це правда, що поневоленому народови важко плекати культуру. Але знову годі списати все тільки на поневолення, коли ми знаємо з історії, що богато поневолених народів дбали за свою культуру не менше як за своє політичне визволення.

А дотого американські Українці не є на американській землі поневоленими. Тут можуть вони підносити свою питому українську культуру й ознакомлювати з нею чужинців. А чи виконуємо ми цю роботу?

Маємо в Америці добрих українських музиків, композиторів і співаків, а чи дуже їх підпираємо, чи даємо їм змогу жити? Маємо вже гарні музичні видання, а чи богато наших дітей має їх у себе в домах? Маємо свої організації, які, як от Український Народний Союз, видають по анґлійськи Молодечий Магазин для молоди, а чи богато є таких батьків, щоби подбали, щоби їх діти той магазин читали?

Маємо пречудно видані українські книжки, які можуть бути окрасою кождого дому, а чи богато тих книжок знайдемо по українських домах?

Маємо пречудні вишивки, гуцульські килими й інші артистичні вироби, а чи бачимо їх по українських хатах?

Маємо великого мистця, артиста-балетмайстра Василя Авраменка, який з нашими дітьми чудес докавує, а чи богато є батьків, от хочби в Ню Йорку, що посилають своїх дітей на науку українських танків?

Як бачимо з того короткого начерку, є велика можність попирати українську культурну справу, але ми самі не дбаємо за це. Тут в Америці не потребуємо нарікати на наших національних ворогів, тут ми самі є ворогами для себе самих. Не будьмо отже байдужними до наших культурних проявів, підпираймо їх, а тим способом причинимося до великого культурного й національного діла.

В. Дроботій,
Ню Йорк, Н. Й.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Заснувався Американсько-Український Горожанський Клюб.

Наша громада завжди була зацікавлена нашим життям в Америці й там на рідній землі. І завжди не жаліли ми жертв на кожду добру справу. Але одну справу ми занедбали. Не мали досі свого горожанського клюбу, себто не зуміли зорґанізувати тутешних Українців у політичну силу. Коли кандидати на стейтові чи міські уряди старалися за українські голоси, то не знали до кого підходити.

Та в неділю 16 лютого таки заложено Українсько-Американський Горожанський Клюб. На початок вписалося понад 30 членів і це добре. Коби тільки пішло так далі то згодом згорнемо біля себе поважне число горожан. Обєднати нам треба коло клюбу не тільки старших, але й молодь, яка губиться по чужих організаціях.

В нашій громаді є 4 товариства, а багато людей належить до кількох товариств. Всі товариства працюють в повній згоді. Коли Тов. ім. І. Франка, від. 266 У. Н. Союза піднесло справу стодолярового дару на Дім Інвалідів, то всі радо на це згодилися. По $25 виасиґнували: Тов. Франка, від. 266 У. Н. С., Бр. св. Николая, Сестрицтво Н. З. Пр. Д. Марії і Тов. ім. Т. Шевченка, від. 107 У. Р. Союза. І от разом без гомону вислали $100. Це є один тільки примір нашої гармонійної роботи.

Громадянин.

—o—

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Ще про український танок.

Балетмайстер Василь Авраменко влаштував виставу національних танків і захопив серця усіх шикаґовських Українців, які мали щастє оглядати цей величавий попис.

Перший раз прийшли ми точно на виставу й перший раз заповнили галю по самі береги так, що богатьом не ставало місця. І перший раз ми так впялили очі в сцену, що не могли від неї відірватися.

Ось вам гаївка, а мені здається, що я уріднім селі, там під церквою, а біля мене гурт моїх побратимів. Забув я про всю тугу й горе. І як його не забути, як глядиш на сцену, а там між молодими танцюристами витягає ноги наш громадянин Мусійчук, якому вже здавалося би і не до танцю, а тут бач, який моторний. Гляджу, а то й мені ночи зачинають рухатися, і в мене збирається охота затанцювати. Але щож, коли з мене й за молодих літ був такий танцюрист, як з медведя музика.

Бачиш аркана й нашу коломийку й думаєш, що літаєш десь по горах Карпатах, що чуєш голос трембіти. Бачиш „Запорожського герця", а з ним так і оживає слава наших завзятих Запорожців, їх сприт і сила. Підніс цей танець кождого, старого й молодого. А про діти то вже нема що й говорити! У них тепер тільки й мови, що про танок. З книжкою Авраменка лягають і встають. З іншої книжки не дуже охотно вчилися по українськи, а тепер вчаться по українськи читати з книжки про українські танки.

От таких нам треба виступів більше, то й скорше пригорнемо молодіж до українства.

Н. Шемердяк.

—o—

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Протест українських жінок.

Товариство „Жіноча Громада" ухвалило на своїх зборах, які відбулися дня 6 лютого, протест проти большевицьких насильств на Великій Україні та рішило візвати все наше жіноцтво до піднесення голосу в справі оборони наших культурних робітників, котрих запроторила большевицька влада до тюрми і котрих готові засудити на смерть.

Виділ.

—o—

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Наша політика.

Ще до недавна Українці в Америці зовсім не інтересувалися політикою своєї прибраної вітчини.

Тільки що від недавна, від яких 5—6 років, Українці, які стали американськими горожанами, зачали орґанізуватися в горожанські політичні товариства, клюби.

Ці товариства ставали на плятформу републиканської або демократичної партії, відповідно до того, котра з цих партій мала урядову керму в руках в данім місті, повіті, або стейті.

Така політична лінія, такий модус приноровлювання себе до даного моменту, оказалися одиноким розумним способом, за помічю якого Українці могли прийти до деякого впливу серед американських політичних кругів, та могли дещо здобути від американських партій.

Не всюди і не у всіх випадках однак Українці вміли вибрати цю розумну лінію, а передівсім не все знали поставити на своє чоло людей, які своєю інтеліґенцією, суспільним становищем, або професією, могли зробити враження на чужих людей.

Були такі помилки по других українських громадах, були і в нас, в Гемтремк.

Однак тепер гемтремські Українці свої всі помилки вирівнують цим, що поставили своїм кандидатом на міського радного д-ра Амврозія Т. Кібзея, своїми й чужими шанованого громадянина.

Українці в Гемтремк не могли висунути кращого кандидата як д-р Кібзей.

Д-р Кібзей посідає всі прикмети і всі дані, які роблять його кандидатом, з котрим опозиція буде поважно числитися і з ким буде боротися, як з гідним і небезпечним опонентом.

І хочби д-р Кібзей не здобув мандату, то всеж таки чужинці побачать, що і в нас є люде на чолі, з якими варта числитися.

Констеляція виборча однак так уклалася, що д-р Кібзей має великий „ченс", як кажуть Американці, здобути номінацію, якщо всі Українці, як один, будуть не тільки на нього голосувати, але агітувати за ним серед чужих виборців.

Поляки розбиті на дві фракції, д-ра Кібзея попирає фракція урядова і Мурини, проте, як ми напружимо всі свої сили, то певно здобудемо для себе цей мандат, який принесе нам не лише честь, але й користь.

М. Діброва.

ЗІ СПОРТУ.

ALLENTOWN, PA.

Dear Sirs of "Svoboda":

At a meetting of the newly organized Ukrainian Citizen Club base ball team at the Ukrainian Hall in Allentown, Pa., the following officers were elected: Wasyl Kesack, team manager; Walter Pypiuk and Andrew Kalady, booking managers. The supreme officers of the Ukrainian American Citizen Club, Michael Sodziak, President; Wasul Kesack, Secretary, and Stephen Metsko, Treasurer, were in charge of the meetting.

The management of the team would like to hear from other Ukrainian baseball teams throughout the surrounding States for games. We would like to associate with all Ukrainians that have sportmanship in them. For comunication write:

Walter Pypiuk,
159 Tilghman St., Allentown, Pa.

Мазур приїхав уперше до міста. Зайшов у ліпшу гостинницю. Там коло тарілки поклав йому вейтер паперову серветку.

На це Мазур:

— Що то пани! Вже перед обідом подають папір!

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 338, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 9-го березня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Нар. Домі. Проситься всіх членів явитись на сей мітінґ. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости і принести книжочки і тікети, або гроші за тікети. — Т. Кальмук, рек. секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9 березня, точно в годині 2-гій попол., в місци де звичайно. Проситься всіх членів прийти на час. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. — Іван Кульматицький, секр.

БОСТОН, МАСС. Тов. Дружина Кн. Данила, від. 238, повідомляє своїх членів і членкинь, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 9 березня, в тали укр. правосл. церкви, зараз по відправі. Проситься всіх членів явитись на сей мітінґ та привести з собою нових членів, бо много ще наших людей не є в Союзі, хоч повинні бути членами. Або кілько то ще наших дітей не є в Союзі, лише по чужих асекураціях, котрі недають стілько користи, що У. Н. Союз, тай не забувайте, що У. Н. Союз засновує для української молоді Скавти. Тож разом, а в лучности сила, а де сила там і побіда. — С. Бойко, голова; Д. Сілінський, кас.; Н. Давискиба, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим повідомляється членів Тов. Мир, від. 324, що місячні збори відбудуться в неділю, 9 березня, в годині 3-тій пополудни, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн ул. Є важні справи до полагодження. Позамісцеві члени нехай присилають чеки на Ukrainian Society Peace і адресують до секретаря, 851 N. 24th St. Всі довгуючі нехай поплатять свої вкладки, бо інакше будуть наражені на суспенду. — О. Горохівський, пр.; М. Туркот, секр.; І. Моклюк, кас.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що наш відділ, по розвязанню, зістав зреорганізований і назад принятий до У. Н. Союза. На зборах 11-го лютого с. р. вибрано слідуючий новий уряд Товариства: Петро Дубовецький, предс.; Данніл Мадай, касієр; Іван Ґелета, фін. секр.; Іван Щур, рек. секр.; Стефан Гнира і Михайло Вамоіл, контрольори. На зборах 25-го лютого ухвалено змінити назву товариства на: Український Поступовий Клюб, від. 70 У. Н. С. в Jersey City, N. J., а рівнож ухвалено, що мітінґи нашого товариства мають відбуватися кождого вівтірка по десятім. Слідуючий мітінґ відбудеться 11-го березня (марта) 1930, в галі під ч. 72 Моріс вулиця. Проситься кождого члена прибути на сі збори, бо є дуже важні справи до полагодження. На ті збори прибуде головний урядник У. Н. Союза. Члени, котрі не віддали своїх переступних листів на послідним мітінґу, зволять конечно їх принести на збори. Зогляду на факт, що всі позамісцеві члени на случай слабости або смерти не можуть мати відповідної опіки і прислуги від товариства і членів, тому всі ті члени зволять зголоситись до найблизчих собі відділів У. Н. Союза з переступними листами, а довгуючі вкладки до нашого товариства по конець лютого 1930 зволять ласкаво присилати на понисше подану адресу. Сі члени, в яких місцевости або околиці нема відділів У. Н. С., мають звернути свої переступні листи враз із вкладкою, платною згори, як найскорше на адресу: John Geleta, 116 Woodward St., Jersey City, N. J. — П. Дубовецький, предс.; Д. Мадай, кас.; І. Ґелета, фін. секр.; І. Щур, рек. секр.

Боротьба за Істнування.

Гість: Питаєте, що я роблю? Ну, як хочете знати, то я шукаю, чи в ліжку нема тарганів.

Властитель: О, ні, нема, запевняю вас. Як тарган тільки покаже голову, то блощиці сейчас зажеруть його.

—o—

На аматорській сцені.

Режісер обурився на аматора:

— Ми граємо пєсу з життя на Сибірі, — треба було тепло вдягатися, а ви прийшли в якійсь подертій кацабайці! Деж я вам тепер дістану кожуха?

— То нічого, товаришу, не журіться. Я маю під сподом теплі штани — відповідає аматор.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Бизнесмен на Рідний Край.

Нащ громадянин і бизнесмен, Плятон Стасюк, відомий з своеї жертволюбивости на ріжні народні потреби, переслав тим разом $25 як даток на надзвичайну допомогу Рідній Школі. Гроші передано до Обеднання.

Крім того переслав гром. П. Стасюк $9 на стипендійний фонд ім. С. Ядловського, призначений для ремісничої молоді на Лемківщині і $1 на памятник для пок. Ядловського.

—o—

ШЕНАНДОА, ПА.

На Рідну Школу.

На місячнім мітінгу Союзового Товариства зложили на допомогу Рідній Школі слідуючі: по $1: Іван Чорний, Петро Онисик, Танас Гевчук, Микола Максимчук; Петро Крестинич 50 ц.; по 25 ц.: Г. Курила, Р. Садовський, А. Лукасік, А. Малимін.

Збірку вислано до Обеднання.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

З забави на бойову акцію.

З нагоди покінчення вищої школи п-ни Анни Чайка влаштовано забаву, підчас якої чесні гості зложили на зазив гром. Форемного жертви на У. В. О., а то:

Іван Бдзіль $1.50; а по $1: Анна Чайка, Павло Чайка, Анна Цубикайло, В. Форемний, а Катерина Милянич 50 центів.

—o—

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Коляда на Рідну Школу.

Вже такий звичай серед американських Українців, що ходимо кождого року з колядою на Рідний Край, щоби в той спосіб хоч раз на рік задокументувати, що ми є духом з рідною землею. А разом з тим хочемо зібрати деяку жертву на допомогу визвольним змаганням наших братів. А найважнішим средством до боротьби з ворогом узнаємо Рідну Школу. І от тому колядуємо головно в користь Рідної Школи.

Українці в Провіденс порозумілися щодо коляди, а то: Відділ 73 У. Н. Союза, Відділ 177 У. Н. Союза, Сестрицтво „Любов" і Церковна Православна Громада.

Заколядовано $54.75. З листопадового свята лишилося $2.14. Разом вислано до Обеднання $56.89.

Жертвували: по $2: Ф. Кримський, Г. Бойко, А. Сидор, А. Мельник; по $1.50: Г. Дулиба, Г. Болюх, А. Белен; по $1: О. Рекрут, Е. Олійник, П. Наконечний, А. Ковалевич, Н. Костів, І. Франків, І. Сердинський, Т. Кучер, Д. Рекрут, М. Свідер, В. Рекрут, В. Онисько, Г. Лучка, І. Витязь, І. Кащишин, А. Дикун, А. Лех, К. Петченко, Д. Лободяк, Р. Ружила, М. Варчак, М. Володимирович, Я. Парфинчук, Н. Храпливий, К. Стримбіцький, Л. Гумлак, С. Саска, І. Жарський, Й. Маржиневич, П. Ковальчук, М. Пашник, А. Барон, М. Брекович, Н. Пшоновський, Т. Онисько, Д. Зубик, О. Андриць; І. Свідер 75 ц.; по 50 ц.: А. Ґурняк, В. Рекрут (мол.), М. Сердинська, А. Брикович, А. Настасовський, М. Олійник, В. Хомич, А. Рой, І. Плішка.

Колядувати ходили слідуючі: Д. Лободяк, С. Саска, М. Свідер, П. Наконечний і Л. Гумлак.

Спільний Комітет.

ВІДОЗВА

до заморських братів з села Добриничі, повіту перемишлянського.

Дорогі Браття!

Ідучи слідами культурних народів і слідом инших околичних громад, рішили ми, побудувати Народний Дім, в якім містилася би читальня „Просвіти" і Кооператива. Тимчасом хочемо доказати, що не спимо і не лякаємось ляцьких переслідувань, але хочемо і мусимо мати свою Народню Домівку, до котрої моглиб сходитись і де могли би черпати освіту, а нашому молодому поколінню дати змогу до дальшої праці на освітнім полі.

Ви знаєте, дорогі односельчане, що у нас біда і недостатки, але брак просвіти дається таксамо відчувати, як голод і всі инші злидні. Тому рішили ми не спочати так довго, доки не довершимо започатого діла. А разом з тим кличемо до Вас: „поможіть нам Вашими жертвами, а Ваші імена будуть вписані на вічну памятку". Жертводавці, що зложать по 25 дол. і більше, будуть вписані як основателі цього дому. Ми знаємо, що Ви живете тепер в часі безробіття — але сильна воля і любов до свого рідного гнізда поборе усі недостатки.

Тому ми є певні, що Ви не відкажете нам своїх жертв, за котрі наперід щиро дякуємо.

Жертви просимо слати прямо до нашого села на руки Івана Яремчука, Добриничі, п. Янчин, Перемишляни, або на руки Миколи Яремкова, 847 State St., Perth Amboy, N. J., або Миколи Курмана, P. O. Box 2845 Sta. S., Philadelphia, Pa.

За комітет в старім краю:

Микола Кушнір, голова; **Михайло Квасінський,** писар; **Іван Яремчук,** скарбник; **Микола Шиманський** і **Василь Готра,** контрольори.

Інтерес. — Я маю 60,000 золотих довгу.

— 60,000 золотих, кажеш?

— Так, так брате, але подумай: я зачинав з нічим. Зломаного гроша не мав при душі.